

מקום קבורתו של ר' עקיבא

קרואים כבר הציע לתקן במדרש משלי ט' ב', אשר בו מסופר על קבורת ר' עקיבא: ט[טרפילון] של קיסרין במקום טרפילון שבדפוס (מהדורת בובר)¹. אבל ש. קליין ז"ל² התנגד לזה ורצה לאחד את שתי המסורות שבמדרש משלי, נוסח הדפוסים הרגילים והילקוט: אנטיפרס (אנטיפטרס) של קוצרין, ונוסח מדרש משלי מהדורת בובר: טרפילון של קיסרין, וסבר ששם המקום נקרא אנטיפטרס ומשום שצורפו שלושה כפרים יחד נקרא המקום הכללי גם טריפולין³.

אבל השערתו של קרואים מתאשרת אישור מלא על-ידי כ"י אחד, קטע ממדרש משלי, שמצאתי בידי הפרופ' ש. אסק⁴, שבו אנו קוראים: [וכשיצאו מבית] האסורים⁵ היו מהלכין] כל הלילה עד שהגיעו לטיטרפולון (קרי טיטרפילון) שלקיסרין, כיון שהגיעו לטיטרפילון שלקיסרין ירדו שלש מעלות ועלו שלש מעלות וכו'. — אין ספק שמסורות שונות כאן ואין לאחד את אנטיפטרס עם טריפולין.

הקושי שהעיר עליו קליין⁶, שאם אנו גורסים טריפילון של קיסרין למה: הלכו כל הלילה — ממקום מיתחו של ר' עקיבא שהיה בקיסרין⁷, אינו גדול כל-כך שיהיה נכוחו להכריע נוסח מפורש שבכתב-היד. אפשר ואפשר שבהוציאם את ר' עקיבא מבית-האסורים שלא ברצון השלטונות ונגדו לא הלכו בדרך ישרה לשער העיר, ועל כן הלכו לפחות שעות אחדות. —

ש. אברמסון

- 1) ר' 8—747, JQR XIV, pp. 747—8; ג"א: פפיליון (ילינק, בית המדרש, חדר ששי, ע' 28); פלטיין (שם, שם, ע' 34); במדרש אלה אוכרה (שם, חדר ב', ע' 68) לא נזכר שום מקום.
- 2) ר' ידיעות ב', ע' 10.
- 3) וכך קבע בספר הישוב א', ע' 74; ר' ידיעות במקום הנ"ל.
- 4) בכתב-יד האקדמייה היהודית בלנינגראד, מס' H-45, דף 1, ע"א; תיאור מפורט של כה"י אקוה לתת במקום אחר.
- 5) כאן מתחיל הקטע.
- 6) ר' קליין, כנ"ל, ע' 13.
- 7) ר' מס' שמח"פ"ה; ג"א: ציפורי (עיין מהדורת היגר).

בית-הקברות שבתחתית הר הכרמל

בקשר למאמרו של י. בן-צבי: על בתי-הקברות הסמוכים לספר¹ שבו נזכר בית-הקברות שבכפר יאסיף בתור בית-הקברות היחידי של עכו בגבול ארץ-ישראל, נתעוררתי לברר את עניין בית-הקברות שבתחתית הר הכרמל, שבני עכו היו קוברים שם מתייהם, ואולי היה בעיקרו מוקדש למתי עכו.

ר' בנימין מטודילה בדברו על הר הכרמל, כבר כותב: ובתחתית ההר קברי ישראל רבים; אך מדבריו אי-אפשר לברר לאיזו קהלה היה שייך בית-קברות זה. דברים ברורים יותר הננו מוצאים בספר: תוצאות ארץ-ישראל. בעל תוצאות ארץ-ישראל